

**UCHWAŁA NR 291/XXVII/22
RADY GMINY ZAMBRÓW**

z dnia 20 stycznia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zambrów na lata 2022-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i poz. 1834) oraz art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Gminy Zambrów uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zambrów na lata 2022-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchyła się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zambrów na lata 2015-2026, stanowiący załącznik do uchwały Nr 97/XIII/15 Rady Gminy Zambrów z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zambrów na lata 2015-2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zambrów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr 291/XXVII/22

Rady Gminy Zambrów

z dnia 20 stycznia 2022 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zambrów na lata 2022-2026

Styczeń 2022 r.

1. Podstawy prawne programu

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej,
3. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
4. Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
5. Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022, Uchwała nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r.

2. Wprowadzenie

Rodzina stanowi system wewnętrznych relacji i powiązań, w którym wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze. Przemoc występująca w rodzinie zaburza funkcjonowanie tego systemu, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny wymaga podejmowania interdyscyplinarnych oddziaływań nie tylko w stosunku do osób doświadczających przemocy w rodzinie, ale i do osób stosujących przemoc. Problem przemocy w rodzinie dotyczy osób różnej płci, wieku, pochodzących ze wszystkich warstw społecznych. Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio coraz częściej można spotkać się ze stosowaniem przemocy także wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi. Ofiary

przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób psychicznie, fizycznie lub ekonomicznie od sprawcy. Należy podkreślić, że współczesna rodzina zagrożona wieloma problemami w coraz większym stopniu może liczyć na system wsparcia instytucjonalnego. Profesjonalizm podejścia przedstawicieli służb społecznych zawiera się w zintegrowanym podejściu do całej rodziny. Najbardziej skuteczną formą pomocy jest współpraca służb w ramach pracy Zespołów Interdyscyplinarnych. Chodzi o taką wymianę informacji, metod i sposobów pomocy, aby wypracowana strategia pomocy odnosiła się do:

- rozpoznania problemu głównego oraz problemów współwystępujących rodziny, diagnoza rodziny powstaje na podstawie informacji uzyskanych od wszystkich zaangażowanych podmiotów;
- wpływu zdiagnozowanych problemów na poszczególnych członków rodziny;
- opracowania odpowiedniego planu pomocy w oparciu o przyjęte standardy;
- w przypadku przemocy priorytetowe powinno być zatrzymanie przemocy, a następnie podjęcie dalszych kroków przewidzianych planem pomocy, np. podjęcie udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, leczenie uzależnienia, skorzystanie z pomocy psychologiczno-prawnej,
- rozpoznanie problemów poszczególnych członków rodziny i zaproponowanie indywidualnych planów pomocy,
- monitorowanie efektów podejmowanych działań.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na samorzady gmin w obszarze tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie następujące zadania:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wskazują na konieczność podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie. Należy dodać, że cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy wpisują się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zambrów na lata 2016 - 2025, przyjętą Uchwałą Nr 94/XIII/15 Rady Gminy Zambrów z dnia 18 grudnia 2015 r., identyfikując przemoc domową, jako jeden z problemów społecznych gminy.

Priorytetowym celem niniejszego Programu jest ograniczenie na terenie gminy skali problemu, jakim jest przemoc domowa. Cele, jakie będą bezpośrednio osiągnięte, odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Zawiera zadania do realizacji dla wszystkich gminnych jednostek i instytucji. W części opisowej Programu zostały zawarte podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie, istotne dla jego właściwego zrozumienia oraz planowania działań w zakresie profilaktyki i działań naprawczych w obszarze przemocy w rodzinie. Część diagnostyczna została opracowana na podstawie danych pozyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie, a także będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zambrowie. Przedstawiono również zasoby instytucjonalne i kadrowe oraz potrzeby w obszarze szeroko rozumianej pracy z rodzinami, w których występuje przemoc.

Zakładając, że niniejszy Program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Zambrów i będzie realizowany przez wszystkie instytucje zobligowane do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, oczekuje się, że przyczyni się on do stworzenia zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ograniczenia zjawiska przemocy oraz poprawy kondycji rodzin mieszkających na terenie gminy Zambrów.

3. Podstawy teoretyczne zjawiska przemocy w rodzinie

3.1. Definicje przemocy

Rodzina, jako najmniejsza komórka społeczna stanowi świat egzystencji człowieka, jest miejscem intymnym, miejscem odczuwania emocji oraz środowiskiem, gdzie człowiek uczy się i przeżywa więzi z bliskimi sobie osobami. Przemoc w rodzinie niszczy ten porządek, prowadzi do poważnego naruszenia zasad współżycia społecznego, norm moralnych i prawnych oraz do tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do zagrożenia zdrowia i życia. Przemoc w rodzinie to jeden z ważniejszych problemów społecznych ze względu na swoją powszechność oraz dużą szkodliwość indywidualną, rodzinną i społeczną.

Przemoc jest zjawiskiem skomplikowanym i wieloaspektowym. Etymologicznie słowo „przemoc” pochodzi od łacińskiego słowa *violentia* oznaczające „nadmierne użycie siły, porywczy charakter”, słowa *violare* – „pogwałcenia prawa albo złamania zasady szacunku należnego osobie”. Greckie pojęcie nieumiarkowania, wzbogaca to znaczenie i określa je zarazem jako profanację natury i przekroczenie prawa. Powyższe spojrzenie pozwala uchwycić kilka najistotniejszych cech przemocy tj. użycie siły, gwałtowność, przekroczenie prawa oraz naruszenie nietykalności osoby. Przemoc jest definiowana także jako „wszelkie, nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnej relacji”. Warto podkreślić intencjonalny element manipulacyjnego zachowania sprawcy – dochodzi do manipulacji ofiarą oraz otoczeniem, a akt przemocy jest sposobem osiągnięcia przez sprawcę określonego celu, którym jest wymuszenie u innych, głównie słabszych osób, zachowań dla niego pożądanых.[#] Bardziej szczegółowo można zdefiniować przemoc domową, jako działania lub rażące zaniedbania dokonywane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę sił lub władzy i powodujące u nich szkody lub cierpienie, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (fizyczne czy psychiczne).[#] Rada Europy zdefiniowała zjawisko przemocy w *Konwencji w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej* z 2011 r., w której wskazano, że przemoc domowa oznacza wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychicznej lub ekonomicznej w rodzinie lub w domu albo między byłymi lub obecnymi małżonkami bądź partnerami, bez względu na to, czy sprawca dzieli lub dzielił to samo miejsce zamieszkania z ofiarą. Przemoc w rodzinie, zwana potocznie przemocą domową, zgodnie z treścią art. 2 pkt. 2 *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 ustawy (członków rodziny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Definicja ta nie wyczerpuje wszystkich znamion przemocy, nie mieści się w niej przemoc ekonomiczna. Jak podaje Jerzy Mellibruda, na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej.

Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy czy powtarzalny jest ścigana z różnych artykułów *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 534 t.j.). W sytuacji, kiedy przemoc ma charakter ciągły, jest kwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 *Kodeksu karnego* i przewiduje karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Jeżeli czyn połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. Natomiast w sytuacji, kiedy następstwem jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, kara pozbawienia wolności wynosi od 2 do 12 lat. Warto wskazać na moralne ujęcie zjawiska przemocy w rodzinie, które wskazuje na dokonywanie przemocy, jako krzywdzenie drugiego, słabszego człowieka i jako takie jest złem moralnym. Psychologiczna perspektywa przemocy domowej zwraca uwagę na cierpienie i bezradność ofiary, ukazuje mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne sterujące przemocą oraz złożone procesy interakcji między sprawcą a ofiarą. Psychologiczne zrozumienie przemocy odgrywa podstawową rolę przy pomaganiu ofiarom.

Na podstawie wspólnych elementów powyższych definicji, można wskazać cechy charakterystyczne przemocy domowej:

- intencjonalność – jako zamierzone, zaplanowane działanie,
- celowość,
- cykliczność i wielokrotność (zwykle przemoc nie jest zjawiskiem jednorazowym),
- ma dynamikę i jest procesem,
- nakierowana jest na kontrolowanie i podporządkowanie,

– odbywa się w warunkach nierównowagi sił – sprawca ma i wykorzystuje przewagę (fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną) nad ofiarą. Źródłem dysproporcji sił jest

zazwyczaj status społeczno-ekonomiczny sprawcy i ofiary związany np.: z wiekiem, płcią, stanem zdrowia, dominacją ekonomiczną, etc.,

- prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności ofiary,
- powoduje cierpienie oraz naraża zdrowie i życie ofiary.

3.2. Rodzaje i typy przemocy w rodzinie

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

- **fizyczna** (gorąca) – wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień (to m.in.: popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, przedmiotów lub narzędzi niebezpiecznych, mogących spowodować utratę zdrowia lub życia, itp.);
- **psychiczna** (zimna) – umyślne, agresywne działania, wykorzystujące nie tyle siłę fizyczną a mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie u ofiary pozytywnego obrazu własnej osoby, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Zachowania sprawcy mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m.in.: wyśmiewanie, wyzywanie, upokarzanie, krytyka, groźby, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi osobami, ograniczanie snu lub pożywienia, itp.);
- **ekonomiczna** – przejawia się w uniemożliwieniu dostępu do rodzinnych środków finansowych, prowadząc do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka);
- **seksualna** – wymuszenie różnego rodzaju nieakceptowanych i niechcianych przez ofiarę praktyk seksualnych w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy (np. sprawca stosuje przemoc, grozi użyciem przemocy, żeby zmusić ofiarę do stosunku, wymusza seks z osobami trzecimi);
- **zaniedbanie** – stan ciągłego niezaspokajania podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób zależnych.

Formy przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna – mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osobami doświadczającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, osoby starsze lub niepełnosprawne, ale bywają też nimi mężczyźni. Ponadto szerokie ujęcie problemu pozwala wyodrębnić:

- typ przemocy, w której sprawcami są dorośli, tj. przemoc wobec partnerki/a, przemoc wobec dziecka,
- typ przemocy, w której sprawcami są dzieci, tj. przemoc wobec rodziców, przemoc wobec rodzeństwa,
- typ przemocy, w której sprawcami mogą być dorośli i dzieci, tj. przemoc wobec osób w podeszłym wieku.

3.3. Fazy cyklu przemocy

Przemoc w rodzinie nie jest zachowaniem incydentalnym i zwykle powtarza się według określonego schematu. W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

- 1) **faza narastającego napięcia** – jest to zwykle początek cyklu, w którym zaczyna pojawiać się wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe, które z kolei wywołują agresję, gniew;
- 2) **faza ostrej przemocy** – to faza, w której następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji, sprawca przemienia się w kata. Agresja w tej fazie może być zagrażająca dla zdrowia i życia ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem ofiary (sygnały jej bólu i cierpienia nie wyciszają agresji). Najczęściej w tej fazie lub zaraz po niej ofiary poszukują pomocy, składają skargi, wzywają Policję lub informują odpowiednie służby;
- 3) **faza „miodowego miesiąca”** – to trzecia faza, w czasie której sprawca wyraża swoją skruchę, okazuje żal, przeprasza, obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub po prostu zachowuje się tak, jak gdyby

przemoc nigdy nie miała miejsca; faza ta jest przemijająca i bez specjalistycznej pomocy kończy się nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy. Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie ona się powtarzać, dopóki nie zostanie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz. W fazie „miodowego miesiąca” ofiary najczęściej wycofują się z kontaktu z osobami pomagającymi, zmieniają zeznania, bronią i usprawiedliwiają zachowania sprawców. Jest to czas pozornego odzyskiwania przez ofiary kontroli i mocy, który nie trwa zbyt długo.

3.4. Skutki przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe

U osób poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, w krzyżu lub w stawach oraz inne dolegliwości) przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Ofiary często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim ofiara była poddawana ze strony sprawcy, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego zagrożenia, strachu, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Dzieci będące ofiarami wykorzystywania seksualnego wykazują wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję, obniżenie samooceny i poczucie bezwartościowości. Maltretowanie psychiczne niekorzystnie wpływa na rozwój dzieci. Może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (deficyty w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności) problemów afektywno-behawioralnych (agresja, samoponiżanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm). Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania zachowań przemocowych są zaledwie początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy w rodzinie.

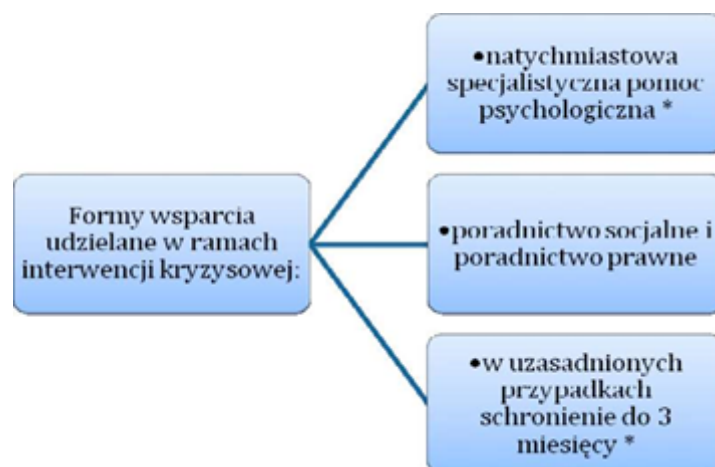
Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie. Ofiary przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto, zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie, jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

Spoleczne konsekwencje przemocy w rodzinie

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale przede wszystkim powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwal się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

3.5. Rodzaje pomocy dla ofiar przemocy

Interwencja kryzysowa to systemowe, interdyscyplinarne, wielowątkowe oddziaływanie na osobę w kryzysie, dostarczające wszechstronnego wsparcia i wielostronnej pomocy: psychologicznej, materialno-bytowej, prawnej, społecznej, medycznej, informacyjnej i innej. Celem interwencji kryzysowej jest dążenie do odzyskania przez osobę znajdującą się w kryzysie zdolności do samodzielnego pokonania owego kryzysu (złagodzenie objawów reakcji kryzysowej, przywrócenie równowagi psychicznej, zapobieżenie przejściu ostrego kryzysu w stan chroniczny, przywrócenie umiejętności samodzielnego radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych). Definicja interwencji kryzysowej zawarta w art. 47 *ustawy o pomocy społecznej* mówi, iż jest to „zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu”, *których celem jest „przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej”*. Powyższa definicja została rozszerzona przez zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która również poszerzyła formy wsparcia składające się na interwencję kryzysową, o natychmiastową pomoc psychologiczną oraz schronienie do 3 miesięcy.

* Formy wsparcia zgodnie z art. 47 ust. 3 w/w ustawy o pomocy społecznej wprowadzone przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Interwencja kryzysowa, zgodnie z art. 36 pkt. 2 lit. h *ustawy o pomocy społecznej*, jest świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej skierowanym do wszystkich osób i rodzin, bez względu na posiadany przez nich dochód i niewymagającym wydania decyzji administracyjnej (art. 106 ust. 2 w/w ustawy). Cele interwencji kryzysowej to: złagodzenie objawów reakcji kryzysowej, przywrócenie równowagi psychicznej, zapobieganie przejściu ostrego kryzysu w stan chroniczny oraz przywrócenie umiejętności samodzielnego radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Charakterystyczne dla interwencji kryzysowej jest: udzielanie pomocy jak najszybciej po wydarzeniu kryzysowym, intensywność kontaktów, elastyczność oddziaływań, mobilizowanie naturalnego systemu wsparcia, kompleksowa odpowiedź na potrzeby osoby w kryzysie. Zadaniem osób i instytucji zajmujących się interwencją kryzysową jest możliwie jak najszybsze opanowanie kryzysu, a nie rozwiązanie problemów powstałych przed sytuacją kryzysową.

Poradnictwo polega na udzielaniu informacji, pokazaniu różnych możliwości działania, pomocy przy wyborze najlepszego rozwiązania. Najbardziej rozpowszechnione wśród ofiar przemocy są porady prawne.

Wsparcie najczęściej udzielane jako psychologiczne, socjalne, duchowe. Ofiary przemocy muszą mieć świadomość, że nie są same. Ma ono przeciwdziałać izolacji społecznej, poczuciu osamotnienia i bezradności.

Pomoc specjalistyczna to najczęściej psychologiczna, prawna, medyczna, socjalna. Specjaliści pomagają zgodnie z umiejętnościami i kompetencjami.

Edukacja to ważny element w pomaganiu ofiarom, który ma na celu uzyskanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, o przysługujących prawach, o możliwościach pomocy.

Terapia to pomoc indywidualna bądź grupowa. Ten rodzaj pomocy może uzyskać ofiara, kiedy zagrożenie ze strony sprawcy znacznie się zmniejszyło, przeszła edukację, dostała wsparcie i otrzymała niezbędną bieżącą pomoc.

4. Część diagnostyczna

4.1. Zasady Programu

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zambrów na lata 2022–2026 w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie lub oddziaływania na sprawców, a także podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oparty jest na następujących zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej, instytucji, organizacji pozarządowych, kościołów, policji i sądów, innych środowisk i osób fizycznych, uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio i/lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i jej negatywnym następstwom,
- jawności działań podmiotów realizujących zadania programowe z poszanowaniem godności, tak ofiary, jak i sprawcy,
- szczególnej ochrony dzieci, zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, osób starszych i niepełnosprawnych w zakresie właściwej opieki i pielęgnacji, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

4.2. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Zambrów

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Gmina Zambrów liczy 72 miejscowości, w tym 70 samorządów wiejskich (pod względem liczby sołectw to największa gmina w Polsce). Jest gminą o typowo rolniczym charakterze. W rolnictwie zatrudnionych jest przeważająca większość czynnych zawodowo mieszkańców. Zamieszkiwało ją 8 775 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2021 r.).

- 4 310 kobiet,
- 4 465 mężczyzn,
- 693 dzieci w wieku od 0 do 7 lat,
- 496 dzieci w wieku od 8 lat do 12 lat,
- 621 dzieci w wieku od 13 lat do 18 roku życia,
- 5 467 osób w wieku produkcyjnym,
- 2 402 kobiet w wieku produkcyjnym (wiek od 18 do 60 roku życia)
- 2 960 mężczyzn w wieku produkcyjnym (wiek od 18 do 65 roku życia),
- 1 045 kobiet w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60 roku życia),
- 558 mężczyzn w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 roku życia).

Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym (od 18 roku życia do 65 lat), mężczyźni (2 960 osób), w drugiej kolejności kobiety w wieku od 18 roku życia do 60 lat (2 402 osoby).

Powody przyznania przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie pomocy osobom w rodzinach i rodzinom z terenu Gminy Zambrów w latach 2019 – 2021.

L.p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2019		Rok 2020		Rok 2021	
		Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
1	Ubóstwo	105	200	100	196	84	163
2	Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
3	Bezdomność	2	2	1	1	1	1
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	1	5	3	15
	w tym: wielodzietność	0	0	1	5	3	15
5	Bezrobocie	69	144	59	120	44	98
6	Niepełnosprawność	71	132	62	111	55	90
7	Długotrwała lub ciężka choroba	54	108	48	100	51	101
8	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – OGÓŁEM	41	144	28	106	19	73
	w tym: rodziny niepełne	17	46	13	39	12	31
	w tym: rodziny wielodzietne	13	76	10	58	7	44
9	Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
10	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
11	Alkoholizm	2	4	3	5	2	2
12	Narkomania	1	1	1	1	1	1
13	Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	0	0	0	0
14	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0
15	Zdarzenie losowe	6	15	3	7	0	0
16	Sytuacja kryzysowa	1	4	0	0	0	0
17	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	1	4
RAZEM		383	877	330	754	283	638

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie

Na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie na dzień 31 grudnia 2021 r. z terenu gminy Zambrów były zarejestrowane 182 osoby jako osoby bezrobotne w tym 112 kobiet i 13 osób z prawem do zasiłku, długotrwale bezrobotnych 86 osób, bezrobotni w wieku do 25 roku życia 41 osób, powyżej 50 roku życia 36 osób.

Bezrobocie wśród mieszkańców Gminy Zambrów (lata 2019 - 2021)

Wyszczególnienie	Rok 2019		Rok 2020		Rok 2021	
	O*	K*	O*	K*	O*	K*

Bezrobotni zarejestrowani:		194	115	165	98	182	112
w tym	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	9	7	7	5	8	4
	z prawem do zasiłku	25	12	23	12	13	8
	niepełnosprawni	12	3	8	1	12	5
Długotrwale bezrobotni		98	67	75	51	86	57
Bezrobotni w wieku do 25 lat		26	17	34	19	41	23
Bezrobotni powyżej 50 roku życia		51	16	34	11	36	13
Bezrobotni nowo zarejestrowani:		26	12	23	12	24	15
w tym	bezrobotni zarejestrowani 1 raz	4	2	3	3	10	6
Bezrobotni, którzy podjęli pracę (w ciągu miesiąca)		18	12	16	6	15	7

gdzie: O* – ogółem, K* - kobiety

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Zambrowie, zambrow.praca.gov.pl/bezrobocie-w-gminach

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie zajmuje się w szczególności: inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, integracją społeczną osób uzależnionych, podejmowaniem czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Dane szczegółowe na temat jej działalności na przestrzeni lat 2019 – 2021 zawiera poniższa tabela.

Działalność GKRPA w Zambrowie (lata 2019 - 2021)

Wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
liczba otrzymanych przez GKRPA wniosków w sprawie objęcia osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu leczeniem odwykowym (liczba kobiet i mężczyzn)	20	21	32
liczba spraw rozpatrzonych przez GKRPA	20	20	25
liczba spraw zakończonych podjęciem przez osobę decyzji o dobrowolnym poddaniu się leczeniu odwykowemu (po przeprowadzonych rozmowach motywujących)	3	6	10
liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie przez biegłych sądowych w celu wydania opinii	4	11	6
liczba wniosków skierowanych przez GKRPA do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	4	4

Źródło danych: GKRPA w Zambrowie

Udzielenie specjalistycznej pomocy osobom, całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy jest możliwe dzięki grupie współpracujących ze sobą specjalistów – Zespołowi Interdyscyplinarnemu (ZI) ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (funkcjonuje od 2010 r.). Celem głównym ZI jest ukierunkowanie podejmowanych działań na rozwiązanie konkretnego problemu, do czego niezbędna jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026.

Członkowie ZI reprezentują podmioty zajmujące się w ramach swoich zadań przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, m.in.: GOPS, GKRPA, Policję, Sąd Rejonowy w Zambrowie, oświatę, ochronę zdrowia,

organizacje pozarządowe np. Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Ostoja” w Zambrowie. W 2021 r. ZI systematycznie współpracował z następującymi podmiotami:

- Stowarzyszeniem Klub Abstynenta „Ostoja” w Zambrowie,
- Ośrodkiem Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepięstwem – Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Zambrowie,
- Komendą Powiatową Policji w Zambrowie – Wydziałem Kryminalnym,
- Sąd Rejonowy w Zambrowie,
- Prokuraturą Rejonową w Zambrowie,
- Zakładem Karnym w Czerwonym Borze.

Zgodnie z art. 9d. ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia zjawiska przemocy w rodzinie. W poniższej tabeli zawarto informacje na temat działalności ZI w latach 2019-2021.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Zambrów w latach 2019 - 2021

Wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	10	8	10
liczba otrzymanych formularzy Niebieska Karta-A	17	13	23
liczba prowadzonych procedur w danym roku (bez względu na rok wszczęcia)	29	23	15
liczba wniosków skierowanych przez Zespół Interdyscyplinarny do GKRPA w/s. leczenia odwykowego sprawcy przemocy domowej	8	8	2

Źródło danych: Zespół Interdyscyplinarny Gminy Zambrów

Wydatki na podejmowane działania w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie związane z osiągnięciem wyznaczonych celów finansowane są ze środków własnych Gminy w ramach corocznie uchwalanego budżetu.

W ramach zawartych porozumień z Gminą Zambrów Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie ma za zadanie w szczególności chronić bezpieczeństwo i porządku publicznego mieszkańców Gminy Zambrów, jak również zapewnić spokój w miejscach publicznych, bezpieczeństwo w ruchu drogowym, przeciwdziałać przestępczości, a także inicjować działania zapobiegające popełnianiu przestępstw i wykroczeń. Policjanci z KPP Zambrów włączają się czynnie w prace Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Zambrów poprzez systematyczne uczestnictwo w posiedzeniach ZI i monitorowanie sytuacji rodzinnych w terenie. Zebrane dane pokazują, że z roku na rok jest coraz więcej interwencji domowych, na które jest wzywana policja. We współpracy z pracownikami socjalnymi GOPS w Zambrowie policja ma pierwszy kontakt ze środowiskami zagrożonymi uzależnieniami, stąd wnioski o podjęcie stosownych działań wobec osób nadużywających alkoholu wysyłane są głównie przez KPP Zambrów do GKRPA. Z informacji uzyskanych z KPP w Zambrowie wynika, że na terenie Gminy Zambrów dochodziło w latach 2017 – 2021 do następujących zdarzeń wynikających z nadmiernego spożycia alkoholu.

Dane KPP Zambrów dotyczące terenu Gminy Zambrów (lata 2019 - 2021)

Wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
liczba przestępstw dokonanych pod wpływem alkoholu, w tym naruszeń prawa i porządku publicznego	118	31	13
liczba interwencji domowych na terenie Gminy Zambrów	71	53	61
liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców	88	26	11
liczba zdarzeń powstałych w wyniku spożycia środków narkotycznych	36	31	1

Źródło danych: KPP Zambrów

Do realizacji Programu i tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie włącza się, jako **realizatorów**:

- władze samorządowe,
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- Komendę Powiatową Policji w Zambrowie – Dzielnicowych Gminy Zambrów,
- Sąd Rejonowy w Zambrowie,
- Szkoły i przedszkola funkcjonujące na terenie Gminy Zambrów,
- kościół (parafie),
- organizacje pozarządowe,
- służba zdrowia,
- Zespół Interdyscyplinarny.

Adresaci Programu:

- ofiary przemocy,
- sprawcy przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- przedstawiciele władz lokalnych,
- społeczność lokalna gminy Zambrów.

Przeciwdziałanie przemocy i ochrona ofiar przemocy w rodzinie będzie podejmowana i realizowana poprzez zintegrowanie działań poszczególnych osób i instytucji. Dużą rolę w realizacji tego zadania odegra Zespół Interdyscyplinarny Gminy Zambrów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

5. Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Zambrów.
- 2) Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 3) Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

1. budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
2. diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Zambrów,
3. podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
4. udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
5. oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

6. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

1. uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
2. promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
3. edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
4. działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Zasoby Gminy Zambrów w zakresie realizacji Programu

1. Zasoby ludzkie – wykwalifikowana kadra instytucji działających na rzecz rodziny.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,
  - KPP w Zambrowie,
  - Sąd Rejonowy w Zambrowie,
  - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie,
  - Placówki oświatowe Gminy Zambrów,
  - Szpital Powiatowy w Zambrowie,
  - Organizacje pozarządowe,
  - Parafie,
  - Sołtysi Gminy Zambrów.

Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu – mocne strony:

1. znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami,
2. dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
3. dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
4. poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
5. silne więzi rodzinne,
6. chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

Słabe strony:

1. zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy,
2. niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy,
3. brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych,
4. brak specjalistów do pracy z rodziną szczególnie do pracy z ofiarami przemocy (np. pedagog, terapeuta),
5. brak zainteresowania i środka przymusu do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Mocne strony:

1. doświadczenia, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny zwłaszcza tej uwikłanej w przemoc,
2. ścisła współpraca z kuratorem sądowym,
3. organizowanie szkoleń dla kadry podmiotów stanowiących trzon Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
4. nagłaśnianie kampanii społecznych (krajowych, wojewódzkich, powiatowych, gminnych) poruszających tematykę przemocy,
5. rozpowszechnianie w mediach lokalnych informacji na temat zjawiska przemocy (strona internetowa, ulotki).

Zagrożenia w realizacji zadań:

1. brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
2. problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
3. bezradność ofiar przemocy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,

4. stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
5. ubóstwo osób doświadczających przemocy,
6. brak infrastruktury socjalnej w gminie,
7. zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
8. brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

7. Uwarunkowania realizacji Programu

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji między partnerami - jednostkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzenie systemu umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawała się niezależna, wydolna i zaradna.

8. Realizacja celów Programu

Cel 1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Zambrów

lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	•ściśła współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy, w szczególności specjalistycznymi ośrodkami wsparcia na terenie kraju.	GOPS KPP GKRPA ZI	2022-2026
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego	•organizacja poradnictwa psychologicznego i prawnego, •praca socjalna, •pomoc w znalezieniu pracy, •edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw, •pomoc dzieciom w związku z występowaniem przemocy w rodzinie, •poradnictwo psychologiczne.	GOPS KPP placówki oświatowe	2022-2026
3.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy	•propagowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy, •obalanie mitów na temat przemocy, •szkolenia na temat przemocy, •prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych, •wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne, •organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich, •dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków, •organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.	Placówki oświatowe GOPS KPP GKRPA ZI Organizacje pozarządowe	2022-2026
4.	Prowadzenie przez Zespół	•diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,	Placówki oświatowe	2022-2026

	Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> •opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, •rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, •monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, •dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, •podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą, •inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą, •udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych. 	GOPS KPP GKRPA ZI Organizacje pozarządowe Służba zdrowia	
--	--	--	---	--

Cel 2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Ip.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Izolowanie sprawców od ofiar	•współpraca w ramach udzielenia schronienia.	GOPS KPP	2022-2026
2.	Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.	•motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.	GOPS GKRPA KPP	2022-2026
3.	Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc	•kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Zambrowie celu pojęcia leczenia w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	GOPS GKRPA KPP	2022-2026

Cel 3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Ip.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Utworzenie punktu informacyjnego i konsultacyjnego	•udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia.	GOPS KPP GKRPA	2022-2026
2.	Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy	<ul style="list-style-type: none"> •podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, •przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu ZI. 	GOPS KPP Placówki Oświatowe GKRPA Służba Zdrowia	2022-2026

9. Oczekiwane efekty programu

- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie,
- podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy,
- nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte, bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej,
- zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

10. Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia **31 marca każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zambrowie.**

11. Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie do dnia **30 czerwca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.**

12. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Zambrów, w tym z wpływów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Realizacja działań ujętych w celach programu, w przypadku jednostek gminnych, w znacznej części będzie uzależniona od wielkości środków finansowych zaplanowanych w corocznych budżetach.

Zadania Programu zlecone organizacjom pozarządowym, będą uwarunkowane wielkością środków finansowych przewidzianych rokrocznie w budżecie gminy i samorządu województwa oraz własną kondycją finansową tych organizacji.